

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: VIII., Rökk Szilárd-utca 9.
Kiadóhivatal: VIII., Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG**

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A tőke hivatása.

Budapest, október 23.

A vállalkozási kedvnek is megvan a maga lélektana. Az emberek bizonyos törvényszerűséggel esznek, isznak, dolgoznak és alszanak. Kétségtelen törvényszerűség van abban, ahogy szeretnek, gyűlölnék, félnék vagy bátrakká lesznek. Hogyne volna hát bizonyos törvényeik arról, hogy miképpen bánjanak a pénzzel, a tőkékükkel s hogy miképpen vigyék ezt a valójában legföltettebb kincset az élet versenyébe. A vállalkozás lélektanát még nem tudta ugyan megállapítani senki, apróra nem tudták szétszedni azokat az indító okokat, rugókat és hatásokat, amelyek a tőkét cselekvésre indítják, aminthogy senki bizonyosan nem tudja, hogy bizonyos helyen és bizonyos időben egyszerre miért válik lustává, elernyedetté a tőke, miért álmosodik el s miért veszti el a bátorságát? Hanem azért annyit mégis tudnak már a tőke lélektanával foglalkozó emberek, hogy a tőke magatartása mindenütt a tőkéséktől függ első sorban s nem attól a babonától, amely azt tanította, s amely Magyarországon ma is azt tanítja, hogy a tőke magatartását meg lehet változtatni vagy irányítani lehet bizonyos jelzőszavakkal és hangulatokkal. A tőkés első sorban konzervatív ember, füle mellett elereszti a szélnek a buzdító szót, a nagy általános érdekeket, a

közös jólétet, a szociális boldogság ígét. A tőkés számít, még pedig magának számít és ebben van legnagyobb vétke, amelyért legjobban támadják. Aki tehát a tőkét akcióra akarja bírni s aki vállalkozási kedvet akar beléonteni, az kezdje munkáját a tőkésen.

Mindez arról jut eszünkbe, hogy az Országos Iparegyesület minapi együttes ülésén, dr. *Soltész* Adolf, az Iparegyesület titkára, igen érdekes, igen figyelemreméltó előadást tartott a magyar tőkének az iparfejlesztés terén való hivatásáról s miután megállapította, hogy a magyar bankokban fölhalmozott majdnem hat milliárdnyi tőke mennyire szenved abban a betegségekben, amelyet fentebb a tőke elernyedésének nevezünk, arra a végső konklúzióra jut, hogy a magyar tőkéből nem is annyira a bátorság hiányzik, mint inkább a magyar tőkésben nincsen meg a kellő éleslátás, agilitás, munkaképesség és ügyesség. A magyar tőke — úgy mondja — inkább megelégszik a biztos alacsony kamattal, amelyért nem kell fáradoznia, az egyszerű leszámítolás szatósüzletével, amely mellett nem kell gondolkoznia, semhogy munkával és fejtéréssel járó vállalkozásokba bocsátkozzék.

Ime az őszinte szó arról, hogy voltaképpen miért nincsen ipar Magyarországon. A kérdés mélyén kétségkívül ez az igazság van, de ezt

az igazságot nem eléggé és nem is elég sürdön hangoztatják Magyarországon. Annak a fejtegetésnek tehát, amely e sorok alapjául szolgál, első sorban az az érdeme, hogy ezt az igazságot nemcsak ki merte mondani, de azt adatokkal és gazdag érveléssel meg is tudta indokolni. Ezek közül az érvek közül, bizonyára érdemes nagyobb, sőt a lehető legnagyobb publicitást adni annak a felette meglepő adatnak, amely a magyar és az osztrák bankokban elhelyezett tőkéknek összehasonlításából áll elő. Ez az adat első sorban azért érdekes, mert lerontja az kényelmesekek ősi frázisát, melyszerint Magyarországon azért nem lehet sokat kívánni a tőkétől, mert tőkészegények vagyunk. Csak a pénzintézetekben elhelyezett tőkék majdnem hatmilliárd koronát tettek ki az 1902. évben, ami abszolúte nem nevezhető jelentéktelen tőkének, relative pedig éppenséggel sem, ha összehasonlítjuk az osztrák bankok tőkeanyagával. A további számításoknál a tanulmány csak a legelkelőbb hat pénzintézet részvénytőkéjét veszi vizsgálódásai alapjául. Ennek a hat banknak 164,500,000 korona a részvénytőkéje, míg a hat legelkelőbb osztrák banké 310,000,000 korona. A hat magyar bank ebből a tőkéből harminchárom ipari részvénytársaságot alimentál 81,800,000 koronával, míg a hat osztrák bank

TÁRCA

Varjka.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irtá: *Csehov Antal*.

Éjzaka. Varjka, a pesztonka, alig tizenhárom éves teremtés, a bölesőt ringatja s egész halkán, hogy szinte hallani sem lehet, altatódalt dudol a kis szopógyerekeknek:

Csucsuj, baba, aludjál,
Angyalokról álmodjál...

A szent kép előtt zöld lámpáska ég, kifertézt köntelen fehér ruha és egy fekete nadrág lóg. A lámpa nagy zöld foltot vet a padmalyra és hosszú árnyékok terpeszkednek a szobában, amelyek a lobbanó lámpavilágtól néha mozognak, mintha szél járna a szobában. Fülledtség, éjszaki és börszag terjeng.

A gyermek sikít. Már rekedtre sirta magát s beláthatatlan, hogy mikor hagyja abba. Varjka pedig aludni akar. A szeme összeragad, feje a mellére haanyódik, a nyaka fáj. Sem a pilláját, sem az ajkát nem tudja már mozgatni s úgy érzí, mintha az arca kiaszott volna, a feje úgy összehőpörödött volna, mint egy gombostűfej.

Csucsuj, baba, aludjál,
Angyalokról álmodjál...

A szomszéd szobában, egészen az ajtó mellett a mestér herkol és Afongszij, a segéd... A

böleső panaszosan recseg. Varjka halkán dudol s mindez valami elszenderítő éjszakai muzsikává olvad, amelyet olyan édes hallgatni, ha az ember ágyban lehet. De Varjkát bántja és elszomorítja; mert sóvárog egy kis szunyókálás után, de ha el találja aludni, a gazdája megverné.

A lámpáska pislog. A zöld folt és az árnyak mozogni kezdenek, betolakodnak Varjka félig lehunyt merev szemébe és ködös álmokká szövednek szunyádó agyában. Rohanó sötét felhőket lát az égen s azok úgy kiáltoznak, mint a gyermekek. Hirtelen nekirugaszkodik a szél. A felhők eltűntek s Varjka széles töltésutat pillant meg, amelyen hig mocsok folyik. Az uton falusi szekerek és emberek mozognak batyuval a hátukon és különös árnyak suhannak fel s alá. És az ut két oldalán a hideg, nyirkos ködön át az erdőket látja elhúzódni. Hirtelen felbuknak a batyus emberek és a suhanó árnyak a hig piszokban. „Miért?” kérdi Varjka. „Miért?” „Aludni! Aludni!”... felelik neki. És mélyen, édesen alsznak. De a telegráfdrótokon csókkák és varjak gubbasztanak, amelyek úgy sikítanak, mint a gyermekek és fel akarják őket költetni.

Csucsuj, baba, aludjál,
Angyalokról álmodjál...

Dünyögő Varjka és egyszerre csak sötét, fülledt parasztkunyhóban érzi magát.

A földön haldokló apja, *Jejm* Sztepanov, leuporog. Nem látja, csak hallja, amint vonaglik és nyög. „Már végét látja”, amint az öreg mondani szokta. Egy szót sem tud szólni a fájdalom-

tól. Csak beszívja kapkodva a levegőt és borzong fogvacogva:

— Bu—bu—bu—bu...

Pelageja, az anyja, az urasághoz rohant, hogy *Jejm* haldoklik. Már jó ideje, hogy elment s vissza kellett már térnie. Varjka ott fekszik a kemence mögött, nem alszik, csak hallgatja apjának a „Bu—bu—bu...”-ját. Akkor kocsai áll meg az ajtó előtt. Az uraság elküldte a városból a fiatal orvost. Az orvos bejön a kunyhóba. Nem lehet látni a homályban, de Varjka hallja a köhéscelést és hogy besapja az ajtót.

— Gynjtsen világot — mondja.

— Bu—bu—bu... — feleli *Jejm*.

Pelageja a kemencéhez szalad a mécsesért és gyufáért. Egy perc telik el némaságban. Akkor az orvos kotorászni kezd a zsebében és végre maga gyújt meg egy gyujtót.

— Rögjön, atyuska, rögjön — kiáltja Pelageja és kisiet a kunyhóból. De csakhamar visszatér egy gyertyavéggel.

Jejm arca rézsás, szeme villog, tekintete feltűnően éles, mintha kunyhón, orvoson keresztül látta.

— Nos? Mi van veled? Micsoda areokat vágsz, testvér? — mondja az orvos és lehajlik hozzá — ahá! Hát ez az! Révs óta így vagyunk már?

— Mi—i? Itt az ideje... meghalni... eljött az ideje, nagyságos ur... nem élek tovább...

— Ej mit! Ostoba-ág! Majd talpra állítunk...

a csak kétszerakkora tőkével *kilencvenegyet*, tehát háromszor annyi iparvállalatot. S amíg a magyar bankok 81 milliót adnak a magyar ipar táplálásához, az osztrákok 450 millióval vesznek részt az ipari termelésben, ami azt jelenti, hogy az osztrák tőke *ötször* industriálisabb, mint a magyar.

Ezek az adatok valóban elszomorítóak s igazat kell adnunk annak a fájdalmas reménységnek, amely a helyzet megjavítását valami eddig ismeretlen, nagy fordulattól várja. Hogy ez a fordulat mi lesz, arra a jeles tanulmány szerzője nem talál választ, amint hogy ezt a választ csakugyan nehéz megtalálni nálunk, ahol a tőkének ezt a renyhességét semmi sem indokolja *üzleti* szempontokból. Ha tehát mégis olyan nagy mértékben *tartózkodók* vállalkozóink, mint ahogy ez az itt felsorolt adathoz kitűnik, ennek a tartózkodásnak okát a tőkés és vállalkozó kereskedelmi és ipari képzettségének hiányában kell keresnünk, vagyis ott, ahol a tanulmány szerzője is keresi. Nem arról az általános képzettségről beszélünk, amely innen-onnan mindenki meglesz, aki a szokásos iskolákat végigjárja, hanem arról a nagy vonásról, arról a nagy kereskedelem-politikai látásról, amely a német és angol kereskedőt jellemzi. A magyar tőkésnek, kereskedőnek és iparosnak érezniük kell, hogy az ország sorsa és közvetlen jövője jórészt az ő kezükben van s attól a szolidaritástól függ, amelyet ki tudnak fejteni s annak a tudatnak nagyságától, hogy a tőke industrializálása nemcsak egyéni érdek, de a legnagyobb közérdek. Az idő, talán a közel jövő meg fogja tanítani arra, hogy industrializálódni kell, ha nem akarják teljesen kiszolgáltatni magukat Ausztriának, vagy ha nem akarják, hogy a pro-

letáriátus kizsoriga őket kezdetleges pozíciójukból, még mielőtt elértek volna fejlődésüknek csak valamennyire is magasabb fokát.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

— A Budapesti Napló táviratai. —

Csönd a harctéren.

Tokio, október 23.

Kuropatkin és Oyama tábora még mindig szemközt áll a nélkül, hogy az egyik is támadna. A mandsuországi japán főhadiszállásról tegnap érkezett jelentés azt mondja, hogy hír szerint az oroszok nagy sereget vonnak össze a japán jobboldali hadsereg ellen. Hír szerint két orosz gyalogzászlóalj áll Kaokvanhainál. Azt is hallani, hogy 20.000 orosz van összevonva Kaotailingnál. Azt mondja a jelentés, hogy az ellenség időről-időre a középső és bal hadsereget részben 15 centiméteres mozsarakkal lövi. A Szinkvaitannál álló ellenség 20-ikán délután kezdte Sake állomás ostromlását. A japánok 20-ikán éjjel Kangleian-pannál 120 fegyvert zsákmányoltak.

London, október 23.

A Reuter-ügynökségnek az orosz hadseregnél lévő tudósítója jelenti Senkingből tegnapról: A két sereg nagyjában mozdulatlan maradt. Az oroszok Tanucát ismét elfoglalták. A japánok a Saho mellett eső magaslaton foglaltak állást. Az előőrseken folyton folyik a csatározás. Itt-ott puskapogást hallani. Néha egyes útegek is lőnek egymásra. *Miscsenko* tábornoknak 20-án nyugat felé heves küzdelme volt. Az oroszok ez irányban haladnak és az hírlik, hogy japán ágyukat foglaltak el. Vannak jelek arra, hogy az ellenségeskedést nemsokára ismét megkezdik, mert az oroszok szemléletmást támadásra térnek át. Az oroszok összes veszteségeit körülbelül 45.000-re becsülik, ezek között 10.000 halott.

A Reuter-ügynökségnek jelentik *Olu* hadseregéből 19-éről: Az oroszok még mindig támadnak, de támadásaikat nagy veszteséggel visszaverték. Olu veszteségeit eddig 5100 főre becsülik, kik legnagyobb részét sebesültek. Az oroszok összes vesztesége *Olu* hadseregével szemben megfelel egy hadtestnek.

Pétervári, október 23.

(Hivatalos.) Szaharov tábornoknak a vezérkarhoz intézett távirata jelenti tegnapi kelettel: Ma a mandsuországi hadseregnél nem történt összeütközés az ellenséggel. A nap folyamán csak kevés lövés dördült el. Útegeink ostromolták a Lincipu falu, Saho-állomás és Lamitunnak a japánoktól megszállott részeit, a japánok pedig Lincipu falunak tőlünk elfoglalt részeit és Sakopu falut lövöldözték.

Orosz készülődés a támadásra.

London, október 23.

A Reuter-ügynökség tegnapi tokiói jelentése szerint az oroszokat *Kuroki* serege ellen összpontosították. Egy orosz lovascsapat átlépte a Taicsihot, Pönsziokutól nyugatra.

Az oroszok vesztesége.

Tokio, október 23.

(Hivatalos.) *Oyama* tábornok e hó 22-ig az oroszok Saho melletti veszteségeit illetően történt kutatások eredményét a következőkben foglalja össze: elfogtak mintegy 500 embert. Orosz holttesteket találtak 10.550-et, zsákmányoltak 45 ágyút, 6920 gránátot, 5474 lőfegyvert és sok lőport. Az orosz holttesteket katonai tisztelettel temették. Az oroszok veszteségeit 60.000 főre becsülik. A kutatásokat folytatják.

Pétervári, október 23.

Az orosz távirati ügynökség tegnapi keleti kharbini jelentése szerint 6-ika óta mintegy 26.000 sebesült oroszzt szállítottak észak felé.

A hangulat Péterváron.

Pétervári, október 22.

Itteni katonai körök az utolsó nagy csaták eredményét teljesen kielégítőnek mondják. Mert ha *Kuropatkin* nem lép föl támadólag, a japánok október második felében bizonyosan előrenyomultak volna. Azt hiszik, hogy *Kuropatkin* most már folytathatja az előrenyomulást, és nem tartják magának a hozott áldozatot. A japánok már utolsó tartalékukat is harcba küldték, míg *Kuropatkin* még a csaknem érintetlen 5-ik szibériai hadtest és a 8-ik európai hadtest megérkezett része felett rendelkezik.

— Ahogy tetszik, nagyságos ur... Köszönöm, nagyságos ur... de abba is bele nyugszunk... Ha a halál egyszer itt van... akkor semmimsem használ....

Az orvos negyedóráhosszat bibelődik Jefim-mel, aztán feláll és így szól:

— Semmit sem tehetek... A kórházba kell menned, ott majd megoperálnak. Rögön el kell menned... Okvetlenül, érted! Kissé késő van ugyan, ott már alszik mindenki, de az nem baj! Majd irok neked, érted?

— De atyuska, hogyan menjen ő oda? — kérdezi Pelageja. — Hiszen nincs lovunk.

— Se baj! Majd szölok egy jó szót az uraságnak, majd ad lovat.

Az orvos elmegy, a gyertyát eloltják s újra hallani: Bu—bu—bu...

Félóra múlva újra szekér áll meg az ajtó előtt. Az uraság szekeret küldött. Jefim felkészül és elmegy...

Aztán szép, tiszta reggel köszönt be. Pelageja nincsen otthon; a kórházba ment Jefimhez. Valahol gyermek sikít és Varjka hallja, amint valaki az ő hangján énekl:

Csucsuj, baba, aludjál...

Aztán visszajön Pelageja; keresztet vet és sutlógja:

— Az éjszaka megoperálták és reggel felé istennek ajánlotta a lelkét... A mennyei birodalom megnyit neki!... Örök békeség!... Azt mondták, későn jött...

Varjka az erdőbe megy és ott keservesen sir; de valaki olyan erősen vágja hirtelen nyakszirtén, hogy homlokával nekiesik a nyárfának s mikor felnéz, a csizmadiat látja maga előtt — gazdját.

— Ó, te varangy! Mit gondolsz te tulajdonképpen! A gyermek sir, te meg alszol itten!

Erosen ráncigálja a fület, Varjka pedig meg-rázza a fejét és újra ringatja a bölésőt és dudol. Az árnyak reszketni kezdenek, feléje pislognak s az agya megint belekából. Megint látja a túltést a szekerekkel és batyus emberekkel, az árnyak pedig kinyújtózták és mélyen alusznak megint. Varjka nézi őket, úgy sóvárog, úgy szeretne ő is aludni! Jaj, de szeretett volna ő is oda feküdni, de az anyja, Pelageja ott megy mellette és hajszoja: mind a ketten a városba sietnek, hogy ott elszegődjenek.

— Jézus nevében, egy kis alamiznát! — rimánkodik az anyja a szemkötő jövőkhöz. — Legyetek irgalommal, jó emberek!

— Add ide a gyermeket! — feleli egy hang — a gyermeket add ide! — ismétli ugyanaz a hang, de ezúttal már haragosan és durván. — Hisz te alszol, te évalázatos teremtés!...

Varjka felugrik, megrázkódik és tisztában van már azzal, hogy mi történik körülötte, nincs töltés, sem Pelageja, nincsenek batyus emberek — a szoba közepén ott áll a mesterné, aki azért jött, hogy lecsöndesítse a gyereket. Miköben pedig szoptatja és csillapítja a gyermeket, Varjka ott áll mozdulatlanul, rámered és várja, amíg elkészül. Kiűnn pedig dereng már; az árnyak, a

zöld folt a padmalyon egyre halványulnak — mindig réggel lesz.

— Nesze! — mondja az asszony és begombolja ingét a mellén. — Mindig sir, bizonyosan megígézték.

Varjka átveszi a gyermeket, beteszi a bölcsőbe és újra kezdődik a ringatás. Lassankint eltűnnek az árnyak és a zöld folt és semmi sincs már, ami az agyába furdójék és ködössé tegye a fejét. De aludni csak úgy szeretne, mint alszót, sóvárogva, ellenállhatatlanul! Varjka ráhajtja fejét a böléső szélére és egész testével ringatja, hogy el ne aludjon. De a szeme mégis lecsukódik, a feje mehéz lesz.

— Varjka, rakj tüzet a kemencébe! — hal-latszok az ajtó mögöl a gazda szava.

Itt az ideje hát a fölkelésnek, kezdődik a munka. Varjka ott hagyja a bölésőt és kirohan az udvarba, hogy fát hozzon be. Örül Szaladás, járás közben az ember nem sóvárog már úgy az alvás után, mint ha ül. Behozza a fát, begyújt a kemencébe és éri, hogyan enged fel az ember arca és tisztulnak a gondolatai.

— Varjka, gyujtsd meg a szamovárt! — kiáltja a mesterné.

Varjka fát hasogat; alig gyujt be, már új parancs vár rá.

— Varjka, tisztítsd ki a mester gummipöt!

Leül a földre, kitisztítja a gummipöt és arra gondol, hogy milyen jó volna bedugni a fejét az egyik nagy cipőbe és egy kicsit szundi-kálni benne. És a gummipöt hirtelen nőni

A balti flotta.

Dover, október 22.

A balti hajóraj ma délután 1 órakor vonult el Dover előtt.

HIREK

Budapest, október 23.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Október 15-én új előzetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Eötvös Lóránt tükös tanácsossága.** Mint értesülünk, gróf Gómboczski külügyminiszter Jettel Emil udvari és miniszteri tanácsossal holnap reggel ideérkezik, hogy báró Eötvös Lóránt tükös tanácsosi eskütételénél segítse ki.

— **Berzeviczy látogatása.** Dr. Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter vasárnap délelőtt meglátogatta a magyar Nemzeti Múzeum kupolatermében rendezett kelet-ázsiai műipari és néprajzi kiállítást, amelyet a Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának aegise alatt magyar utazók hoztak létre. Dr. Seemayer Vilhalm, a néprajzi osztály vezető öre kalauzolta a minisztert a kiállításon, amelynek célja, megismertetni a nagyközönséget a napjainkban annyira aktuális Keletázsia iparművészetével és néprajzi tárgyainak formáival. A miniszter egy óra hosszat időzött a kiállításon, behatóan megsejmelte és végül elismerését fejezte ki.

— **Magyar kereskedők Belgrádban.** Belgrádból táviratozzák: A magyar kereskedők nagyobb küldöttsége harasztai Jellinek Henrik vezetésével ma délelőtt a szerb kormánytól tiszteletelt. Először Gruics Száva tábornok, miniszterelnök fogadta a küldöttséget és Jellinek beszédére válaszolva, hangsúlyozta, hogy maga is át van hatva a kereskedelmi összeköttetések fontosságától.

A két nemzet személyes érintkezéséből — ugymond — biztosan várható, hogy a kereskedelmi összeköttetések élénkebb jeleget fognak ölteni. Annak a reményének adott kifejezést, hogy a barátságos szomszédai viszony, amely a magyar kereskedők lerándulásával erősebb kapcsolatot nyert, politikai téren is meg fogja hozni gyümölcsét.

kezd, dagad, egyre dagad és már-már az egész szobát betölti. Varjka elejti a kékét, de megdarázza a fejét, kimeresztja a szemét és azon erőlködik, hogy úgy lássa a tárgyakat, hogy ne nőjjenek és ingadozzanak.

— **Varjka, surolj meg a lépcsőt!** Tisztára, gyalázat ez a lépcső, mit szólnak majd az emberek, ha rendelni jönnek!

És Varjka megsurolja a lépcsőt. Aztán kitaraktja a szobákat, befűt a kályhába és elszalad a szatócsoshoz. Sok a munka, nincs egyetlen pillanatja.

De a legkeservesebb az, ha ott kell állani egy helyben a konyhasztal előtt és krumplit kell hámozni. A fejét úgy huzza le valami az asztalra, a krumpli csak úgy villog a szeme előtt, a kés kihull a kezéből és ezenközben a zsörtölődő, haragos mesterné ott jár-kel körülötte és olyan hangosan beszél, hogy az embernek a füle zug belé, keserves dolog az ebédnél a kiszolgálás is, a mosás, a varrás. Vannak pillanatok, amikor az ember legjobban szeretne semmivel sem törődni, csak lecsúszni a földre és aludni, aludni.

Alkonyodni kezd, Varjka, miközben nézi, hogyan borul sötétség az ablakokra, összeszorítja megmerevedett szemhéját és mosolyog és maga sem tudja, hogy miért. És a szürkület simogatja leragadó szemét és csüdes, mély álommal kecsgetti.

Jellinek Henrik meleghangú beszédében közönte meg a miniszterelnök szívólyes szavait. Azután Radovanovic kereskedelmi miniszterhez mentek a vendégek, hol Kunz alelnök üdvözlő beszédére a kereskedelmi miniszter reményét fejezte ki, hogy a két nemzet kereskedelmi viszonyait a személyes érintkezés által még erősebben fognak összekapcsolódni.

A szerb kormány a maga részéről hajlandó minden tőle telhetőt megtenni, hogy a Magyarországgal fennálló kereskedelmi összeköttetések még jobba, őszintébbé és barátságosabbá alakuljanak. Sok okunk van, ugymond, föltételezni, hogy Szerbiának általam kifejtett felfogását és óhaját, a magyar kir. kormány a maga részéről szintén előmozdítani fogja.

Pacsu Lázár pénzügyminiszternél maróti Fürst László közönte meg a szerb kormányának a magyar kereskedők iránt tanusított jóindulatát. A pénzügyminiszter hosszabb beszédében válaszolt és a Szerbiát Magyarországgal összekötő telefonhálózat kérdésében odanyilatkozott, hogy az ügy előrehaladott stádiumban van és talán már legközelebb megoldást fog nyerni.

Dumba osztrák-magyar követ déli 1 órakor ebédet adott, melyre a magyar kereskedelmi csarnok igazgatósági és választmányi tagjai, a főváros képviselői, Horváth Ödön kereskedelmi attasé, összesen 13-an voltak hivatalosak. Megbízható helyről jelentik, hogy Péter király a magyar kereskedők látogatása feletti elismerésnek azzal ad kifejezést, hogy az 1848-diki zombori csatában a magyaroktól elvett nemzeti színű zászlót, dobot és kardvót a magyar nemzeti múzeumnak ajándékozza. A király elhatározása a magyarok között nagy lelkesedést és örömet kelt.

— **Szent-Imrey Kálmán beteg.** Szent-Imrey Kálmán, a honvédmeház parancsnoka, súlyosbetegen fekszik honvédmeházi lakásán. A 74 éves parancsnok állapota iránt általános részvételt vannak úgy az agg bajtársak, mint a társadalmi előkelőségek. Az utóbbi napokban sokan keresték fel a nagybeteget, így Máriássy János és Zoltán Elek altábornagok, Patay András tábornok, dr. Csatory Lajos, báró Splényi Ödön, az Erba-Odescalchi hercegi család. A mai nap folyamán csekély javulás állott be a beteg állapotában.

— **Kossuth-szobor Török-Szt. Miklóson.** Ma leplezték le Török-Szt. Miklóson nagy ünnepségek közt Kossuth Lajos ére-szobrot, melyet a városi közönség közadakozásából állítottak fel. Az ünnepélyre leutaztak Kossuth Ferenc vezetésével Papp Elek, Brázy Kálmán, Hentaller

Este vendégek jönnek a gazdájához.

— **Varjka, grujtsd meg a szamovárt!** — kiált rá az asszonya.

Gazdájának a szamovárja kicsiny és míg a vendégek jóllaknak teával, ötször kell alágyujtani. A teázás után Varjkanak egy órahosszat kell állania egy helyben, nézi a vendégeket és várja a parancsot.

— **Varjka, szaladj gyorsan és hozzál három palack sört!**

Varjka rohan, ahogy csak tud, csak hogy kizavarja magából az álomságot.

— **Varjka, szaladj pálinkáért!** Varjka, hol van a dugóhúzó? Varjka, csinálj meg a heringet! Végre elmentek a vendégek; lámpát, gyertyát eloltanak, a házbéliek lefeküsznek.

— **Varjka, ringasd el a gyermeket!** — hangzik az utolsó parancs.

A zöld folt a padmalyon és az árnyak beforódnak nyitott szemébe és elkábítják a fejét.

Csuesuj, baba, aludjál . . .

zümög.

Angyalokról álmodjál . . .

A gyermek pedig sikít és egészen belefárad a sikításba. Megint látja Varjka a piszkos töltést, a batyus embereket, Pelageját, apját, Jéjint. Mindent ért, mindenkire ráismer, csak szendergése közben nem érti azt a hatalmat, amely kezét, lá-

Lajos, Boda Vilmos, Rákosi Viktor, Szatmári Mór, Tóth János és Nesi Pál országgyűlési képviselők. A pályaudvaron nagyszámu közönség élén Udvardy Viktor ügyvéd üdvözölte a vendégeket, mire Kossuth Ferenc válaszolt. Hosszu kocsisorban indult meg ezután a menet a fellobogózott városba, elől ötven tagból álló lovashandériummal. Az uri kaszinóban tartott villásreggeli után a Kossuth Lajos-terre a szoborhoz vonultak, ahol már helyet foglaltak a megyei, városi, községi küldöttségek és egyesületek, különböző iskolák növendékei, míg a korlátokon kívül a nép ezrei szorongtak.

Tizenegy órakor a katolikus dalárda énekével vette kezdetét az ünnepély, amelyen Garove László és Kiss Ernő szabadelvűparti képviselők, valamint Borbély György, a kerületnek szintén szabadelvűparti képviselője is megjelentek. Az ének elhangzása Szabó István lelkész mondott szép innepi beszédet, méltatva Kossuth Lajos érdemeit. Beszéde alatt lehullott a lepel a szoborról. Magas talapzaton áll Kossuth Lajos életnagyságu ércalakja, amint szónoklat közben kardját balkezelével szívéhez szorítja, jobbát pedig ökölbe szorítva előre tartja. A szobor Horvay János kitűnő alkotása. A református dalárda Kossuth-himnusz után Garami Zsigmond polgári iskolai igazgató szavalta el Szabolcska Mihálynak Kossuth szobráról című versét. dr. Tóth János a szobor történetét ösmertette, Kucze Imre szobor-bizottsági elnök pedig a város gondozásába ajánlotta a szobrot, amire Fehér József főbíró-helyettes ígéretet tett, hogy azt minden nemzedék örizni fogja.

Kossuth Ferenc szöalt ezután.

Feltámadtál — ugymond — ma ismét édes atyám, a magyar nemzet, édes atya. Feltámadtál éreben és köben, feltámadtál szívünkben, lelkiünkben. A te feltámadásod örökkévalóság, mert te feltámadsz, valahányszor a magyar lélekből kitor a hon-szereltem, te feltámadsz, valahányszor a magyar szivből kitor a honfábat, valahányszor a magyar akaratban megfogamzik az elhatározás küzdeni a haza jogaiért. Te azt monád egykoron, hogy ha meghattál, a te eszméd ki fognak törni a sirból és eget kérnek. Törjenek is ki a te eszméd és vezessenek hemünket a küzdelem terén — Kossuth Lajos szelleme legyen velünk! Viharos éljenzés zugott fel Kossuth szavaira, amely után Papp Elek és Rákosi Viktor beszélt még nagy hatást keltve. A szobor megkoszoruzása következett azután, miatt a református dalárda énekelt. Borbély György országgyűlési képviselő is megkoszoruzta a szobrot. Déli egy órakor négy-száztertekes banket volt az Iparos Körben.

— **Hieronymi miniszter a munkásokért.** A napokban létesült az Adriai tenger partján a betegpénztárak tüdő-, sziv- és idegbajos tagjai részére, a Munkások Klimatikus Gyógytelepe,

bát lenyügözi, fojtogatja és nem hagyja élni. Körülnéz, keresi ezt a hatalmat, hogy megszabaduljon tőle, de nem találja. Végre teljesen kimerülve összeszedi utolsó erejét, rámered a pislogó zöld foltra fönn a padmalyon, a gyermek sikoltozása belehasít az agyvelejébe és megtalálja végre azt az ellenséget, amely nem hagyja élni.

Ez az ellenség — a gyermek.

Varjka nevet. Nem tudja megérteni, hogy az ilyen ostobaságra hamarabb nem jött rá. A zöld folt is nevet és ámul, az árnyak is nevetnek és ámulnak.

Hazug ábránd fogja el Varjkat. Feláll a számmolyról és egész arcával mosolyogva, a nélkül, hogy a szempillája megrebenne, fel s alá jár a szobában. Nagyon kellesnek neki az a gondolat, szinte csiklandozza, hogy nemskóra megszabadul a gyermektől, aki kezét-lábát megbékézza . . . Megölni a gyermeket, aztán aludni, aludni, aludni! . . .

Nevetve és odapislogva a zöld foltra és az újjával fenyegetőzve odasiklik a bölcsőhöz és ráhajlik a gyermekre. Megfojtja, gyorsan lefekszik a földre, kacag örömeiben, hogy végre aludhat, és egy perccel később már alszik mélyen, mint a halott . . .

amelynek dr. Goldner Adolf a vezető orvosa. Hieronymi kereskedelmi miniszter méltányolva az intézmény nemes hivatását, elrendelte, hogy mindazok a munkások, kiket betegpénztárák az ország bármely helyéről az Abbazia környékén levő gyógytelepre küldenek, félúti vasúti jeggyel szállítsák Fiunégy és vissza. Elrendelte továbbá, hogy a kedvezményes jegyeket a betegpénztár igazolása után dr. Goldner Adolf vezető-orvos kérésére a vasút azonnal kiszolgáltatassa.

— **O. M. K. E. Pozsonyból** táviratozzák: Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesület pozsonyi kerületének ma délben volt az alakuló közgyűlése a városháza nagytermében. Pozsonyból és a pozsonyi kamara kerületéből mintegy 150 kereskedő jelent meg. Budapestről Sándor Pál képviselő jött el, akit a terembe lépésekor lelkesen megéljenztek. Jelen voltak még Bortol főispán, Bróly polgármester, Neusiedler Károly és Molecz Dani pozsonyi képviselők. A kerületi elnökség nevében Grünberg József kefégyáros hangsúlyozta Pozsonynak mint határszéli városnak közgazdasági jelentőségét. Sándor Pál félórás beszédben fejtegette az O. M. K. E. fontosságát.

Még ma is vannak, ugymond, bizonyos centralis törekvések, amelyek hangzatosítják, hogy az OMKE Magyarország jól felfogott érdekei ellen dolgozik, mert a mezőgazdaság érdekeit támogatja. E felfogás abszurd, mert közgazdaságunk háromnegyed része mezőgazdaságon alapul. Csak rosszakarat vagy tudatlanság vilihet bele mezőgazdaságellenes célokat a magyar kereskedők e jogos védelmi akciójába. Mi, ugymond, a hazai kereskedelem jogait, becsületét és tisztességét akarjuk megővni, de csak olyan keretben, hogy abban minden kereseti ág helyet találjon. A cél az ellentétes érdekek összeegyeztetése, nem pedig másokkal összeveszni. Ellenséget nem láthat bennünk senki, mert ha valaki nem elfogult, be kell látnia, hogy Magyarország csak úgy lehet hatalmas, ha erős a kereskedelem.

A támadások elsősorban a közvetítő kereskedelem ellen irányulnak. Ez játszás a szavakkal, mert más, mint közvetítő kereskedelem nincs. Azt mondják, hogy a kereskedelem improduktív. Ezt mondhatják a műveletlenek, intelligens emberrel azonban el nem hitethető. Sok áru van csak a kereskedelem adja meg értékét. Magyarország ipari haladása 67 óta csak a kereskedelemnek köszönhető. Angliában hercegek, grófok mennek a földszőre és büszkén vallják magukat kereskedőknek. Nálunk nemcsak mások nézik le, de magunk is lenézük foglalkozásunkat s gyermekeinket inkább adjuk díjtalan fogalmazónak, mint kereskedő-pályára. Tanuljunk megbecsülni magunkat. A kereskedelmi önérték fokozását kell hogy egyesülésünk egyik legelső feladatának tekintsük.

Az OMKE központban elhatározták, hogy díjtalanul osztandó broszúrokban felvilágosítsuk az országot, hogy mit akar szövetségünk és támadásaival mit akar elérni. Azután csatlakozzék hozzáink, aki akar. Védekezésünk azok ellen irányul majd, akik választott népképviselők létükre rosszhiszeműek járnak el a kereskedőkkel szemben. Ezek ellen élni fogunk törvényes jogunkkal tekintet nélkül az illetők partállására. Remélem, hogy e végző eszközre szükség nem lesz. De ami a központot illeti, igérem, hogy adandó alkalommal irgalom nélkül fogunk eljárni. A beszédet tetszéssel fogadták.

Bróly Tivadar polgármester a város közönsége nevében üdvözölte az OMKE-t. Pozsony kereskedelme — ugymond — fényes multra tekint vissza és a jelenben nemcsak országos, de világegyek hirdetői annak dicsőségét. Reméli, hogy e kereskedelem egyesült erővel visszanyeri önállóságát és felszabadul az idegen gyánkodás alól. (Tetszés.)

Néhány indítvány és folyó ügy elintézése után megalakult a választmány, mire Grünberg elnök a közgyűlést berekeszti és a közönség a szónokokat üdvözölve és élve, szétszólt.

— **Kultur-történeti kiállítás.** Szombathelyről táviratozzák: A vasmegei kultúregylet tegnap Bezerédj István elnöke által ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy május hónapban Szombathelyen kultur-történeti kiállítást rendez. Kiállíthatók a középkor- vagy előző időkbeli a 18-ik század végéig terjedő időben készült

vasmegei műtárgyak és ipari termékek, melyeken művészi becslet lehet megállapítani.

— **Lujza hercegnő orvosszakértői.** Lujza hercegnő tudvalevőleg heterjesztette a főudvarmestert hivatalnak amaz orvosszakértők névsorát, akikkel Párisban elmeállapotát akarja megvizsgáltatni. A beadványban a hercegnő kijelenti, hogy választása olyan orvosi tekintélyekre esett, akiknek híre és tekintélye kezeskedik arról, hogy tárgyilagoss és tudományos véleményben fognak beszámolni vizsgálatuk eredményéről. Mind a három orvos, Magyan, az állami elmegyógyító intézet főorvosa Párisban, aki sok jeles művet írt már, Joffray az Academie Médecine tagja és dr. Garnier, hítes elmeorvosi szakértő, kijelentette, hogy ha a főudvarmestert hivatal elfogadja szakértőknek őket, megvizsgálja s megfigyeli a hercegnő elmeállapotát s kész arra is, hogy a párisi bíróság előtt letegye a szakértői esküt. A főudvarmestert hivatal néhány nap alatt el fogja intézni a hercegnő kérényét előbb azonban meghallgatja dr. Feistmantelt, dr. Bachrachot s dr. Stimmeret. Még nem bizonyos, hogy a hercegnő kérényét kedvezően intézik el, valamint az sem bizonyos, hogy a főudvarmestert hivatal beleegyezik abba, hogy a hercegnő elmeállapotának megvizsgálása Párisban történjék-e. A hercegnő megnevezett elmeorvosai azt is kijelentették, hogy a vizsgálat tartama alatt sem személyes szabadságát, sem életmódját a hercegnőnek korlátozni nem fogják. Bésből jelentik, hogy az udvari főmármalli hivatalban tegnap tartották meg a második tárgyalást ama kérényről, amelyet Lujza hercegnő a gondnokság megszüntetése végett beadott. A határozatot írásban fogják közölni. A tárgyaláson dr. Stimmer közölte, hogy Lujza hercegnőt betegség akadályozta meg abban, hogy szakértőit előbb megnevezzék.

— **A katolikus nagygyűlés.** Vasárnap volt a katolikus nagygyűlés utolsó napja. Reggel 9 órákor a nagygyűlést megelőzőleg ünnepi szentmise volt a belvárosi főplébániatemplomban. A misét gróf Majlath Gusztáv erdélyi püspök mondotta, a szentbeszédet pedig a mise után P. Komarik István tartotta.

Istentisztelet után a hívők s a nagygyűlés tagjai a fővárosi Vízgaó nagytermébe mentek az utolsó, negyedik nyitányos ülésre, amelyen gróf Zichy János elnökölt. A nagygyűlésen jelen voltak Szerecsényi Pál, Desseoffy Sándor, Fircsik Gyula, Szabó János, gróf Csáky Károly, Bende Imre, Rudnay Farkas püspökök, Fekér József főispán, Walfka Nándor címzetes püspök stb. Elnök első sorban ismertette a nagygyűlési feladatokról táviratokat. Azután dr. Demeczky Mihály, a Ferene József-intézet kormányzója tartott előadást a katolikus ifjúság erkölcsi védelméről. Felolvasásában erőlyesen visszautasította a vezetése alatti intézet dekatolizálására való törekvéseket. Majd dr. Gisswein Sándor kanonok tartott előadást a magyar népek megmentése a szociáldemokráciától cím alatt. Dr. Gisswein keresztény munkás-egyletek alakítását és szervezését ajánlja mentő eszközként a szociáldemokrácia ellen. Végül gróf Zichy Nándor beszélt a keresztény hitélet társadalmi hatásairól. Az ülés végén Szerecsényi Pál nagyváradi püspök megállította a nagygyűlést jelenvolt tagjai.

— **Az I. kerület elöljárója.** A fővárosi 45-ös választmány vasárnap délelőtt ülést tartott, Kék István kir. udvari tanácsos elnöke mellett. Ezuttal megtették a jelölést az I. kerületben Okhausen Pál nyugalomba vonulásával megüresedett előjárói állásra. Minthogy az I. kerületbeli bizottsági tagok Márkus Imre első osztályú tanácsjegyző és anyakönyvvezető mellett nyilatkozik, a 45-ös választmány egyhangulag Márkus Imrét jelölte. A választás a jövő szerdán — október 26-ikán — lesz a közgyűlésen. A választás szavazólappal történik.

— **Az Országos Magyar Iskolaegeyesület** igazgató-tanácsa 24-én. hétfőn délután 1/2 5 órákor a központi városház II. emelet 197. számú termében ülést tart. Az ülés napirendje a következő: 1. Folyó ügyek. 2. A Gerliczy-

alaptvány kamatai felett való döntés. 3. A székesfővárosi X. kerületi munkás-kaszinó szervezése.

— **Lueger hatvanadik születésnapja.** Bésből táviratozzák: A szociáldemokrata párt a polgármester 60-ik születésnapja alkalmából a Ringen a városháza előtt tüntető körmenetet rendezett, melyen több ezer főnyi tömeg vett részt. A kora délutáni órákban a városháza közvetlen környékén Lueger számos híve gyűlt egybe. Rövid idővel később nagy rendőrcsapat vonult fel, mely a városházát környező térhez vezető utakat elzárta úgy, hogy Lueger hívei a rendőrség sorfalán belül állottak. Délután négy óra körül kezdődött a munkások felvonulása. A munkások Pfüj Lueger! kiáltással és munkásdalok éneklésével tüntettek. Lueger híveivel a polgármester éltetésével és a néphimnusz éneklésével feleltek. A munkások ismételtelen vörös zászlócskákat bontottak ki, de a rendőrség mindannyiszor lefoglalta azokat. Fél 6 órakor kiadták az utasítást a munkásoknak az elvonulásra. A munkások azonban a téren maradtak, amikor a városháza dísztermét ki-világították. A világitás félóráig tartott. Ez alatt az idő alatt mintegy száz munkás, kiknek sikerült a rendőrség sorfalán átösonniok, verkedni kezdett a sorfalán belül állókkal, de a veszedőket azonnal elválasztották. Háromnegyed hét órákor a Ring és a városháza előtt lévő tér teljesen kiürült. Hat óra körül megjelent a tanácsház erkélyén Lueger több vendéggel és a tanácsház előtt egybegyűlt híveivel beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy az összegyűlteket bebizonyították, hogy Bécs még mindig a keresztény-szocialisták kezében van. A polgármester élte a keresztény népet és a császár. Beszédét ismételtelen viharos hoch! kiáltásokkal szakították meg. A hoch! kiáltásokra a polgármester és vendégei kendődobogattással feleltek. A városháza előtt összesen 20 embert tartóztattak le. A munkások, amidőn elvonultak a városház elöl, még egy képkereskedés előtt is tüntettek, ahol egy Lueger-arcoké volt a kirkant, és el is érték annak eltávolítását. A tartóztatott embereket igazolásuk után szabadon bocsátották.

— **Halálozás.** Rendkívül nagy részvét mellett temették ma délután nyílt-hegyi Rupp Imre nyugalmazott miniszteri tanácsost, a molnárcsúti gyászhoz. A végtisztességgadásra rengeteg gyászoló közönség gyűlt egybe, melynek sorában jelen voltak: Darányi Ignác és Erdély Sándor volt miniszterek. Gränzenstein Béla és Szell Ignác államtitkárok, Márkus József főpolgármester, dr. Falk Miksa és Morzsányi Károly orsz. képviselők, a székesfővárosi közmunkák tanácsa testületileg, élén Garancsy Mihály min. tanácsossal, a kereskedelmi bank tisztikara Lánczy Leó udvari tanácsossal, Dárday Sándor, Thék Endre stb. A beszentelést Bakács János belvárosi plébános végezte s a kórus gyászenekete után az entreprise emberei a koporsót a gyászhintóra helyezték s megindult a menet a Kerepesi temetőbe, ahol a halottat örök nyugalomra helyezték.

— **Soós bíró szökése.** Soós Kálmán bíró Zsigmond-utcai lakásán ma a rendőrség a kir. ügyészség megkeresésére házkutatást tartott; Soós bíró azonban nem találták meg a lakásán. A kiküldött bizottságot Soós bíró Zoltán fia fogadta s kijelentette, hogy atyja hollétére vonatkozólag egyáltalán nem adhat felvilágosítást. Most már különben maga a rendőrség is azt hiszi, hogy Soós bíró Amerikába szökött s a napokban már meg is érkezik oda.

— **A bécsi nagy sikkasztás.** Bésből telefonálják, hogy a Jenner bankszólya által el-sikkasztott összegből most már csak tízezer korona hiányzik. Münchenben Beuchbueher Miksa fényképész nővérenek lakásán megtalálták azt a 29 ezer koronát, amelyet Beuchbueher ott hátrahagyott. A még hiányzó tízezer koronát Jenner cinkostársai nyilván elköltötték. Jennert és büntársait ma adták az országos törvényszéknek.

CZÍPÉSZEK!

Országbagaris eszímát, pittilngeket, tehénbürt, sevrét, hoxbürt, talpat és cipőfelsőrést legolesőbhan rendelhetnek — **Gyöngy Sándor** bóraktár és cipő-felsőrésgyártás Budapest, III., Tavasz-utca 1. Képes árjegyek ingyen.

SZÍNHÁZ, ZENE

— **Országos elmeorvosi értekezlet.** A kir. orvosi egyesület helyiségében ma vette kezdetét a harmadik országos elmeorvosi értekezlet. Igen fontos kérdéseket tüzött napirendjére az az értekezlet és azért szakkörökben nagy érdeklődés nyilvánult a tanácskozáskor iránt. Az értekezletet dr. Bolyó Károly, a lipótmézei tébolyda igazgatója nyitotta meg, üdvözölte az egybegyűlteket és indítványozta, hogy Chyzer Kornél miniszteri tanácsost kérjék fel a tanácskozás vezetésére.

Dr. Chyzer éljenzés közben elfoglalta az elnöki széket s meguytató beszédében rövid visszajáratást vetett a lefolyt négy esztendő elmebetegügyi mozzanataira közigazgatási szempontból. Felsorolja ezután a legutóbbi években keletkezett új elmebeteg-intézeteket, majd statisztikai adatokkal konstatálja azt a szomorú tényt, hogy az elmebetegnek száma évről-évre szaporodik. Az elmebetegügyi törvényt, melyet az utolsó értekezlet óta az országos közegészségi tanács is letárgyal, most a kormánytól van tárgyalás alatt s remélhető, hogy törvényhozáskunk is mihamar foglalkozhatni fog vele.

Az éljenzéssel fogadott megnyitó beszéd után megalakították a tisztikart. Alelnök: Raisz Gedeon miu. osztálytanácsos lett; titkár: dr. Epstein László, jegyzők: Ferenczi Sándor, Hudo-vernig Károly. Telegdi Zsigmond és Verubek Gusztáv, pénztáros: Stein Fülöp.

A titkári jelentés elfogadása után megkezdődtek az előadások. Az értekezlet munkarendjének első tárgya *Az elmebetegségnek és álmegyengeségnek jogi és orvosi szempontból való fejtegetése* volt. Dr. Balogh Jenő egyetemi tanár jogi szempontból és dr. Moravcsik Ernő egyetemi tanár orvosi szempontból fejtegették a kérdést, amelyhez aztán többen hozzászóllottak. Aztán dr. Márkus Dezső királyi ítélőtáblai bíró az elmebeteg gondnokság alá helyezését tartott előadást, amire dr. Hajós Lajos felolvasta *Az elmeorvos vélemény szabadsága* című dolgozatát. Dr. Gerő Sándor pedig *A korlátolt beszámíthatóság* című értekezését mutatta be. Ezzel a délelőtti tanácskozás véget ért. Délben 1 az értekezlet tagjai megtekintették *Nieder-mann* tanár magánygyógyintézetét a Széchenyi-telepen.

Délután negyedfél órakor folytatták a tanácskozást. Előadást tartottak dr. Oláh Gusztáv, dr. Schaffer Károly egyetemi tanár, dr. Sarbó Arthur, Hudo-vernig Károly, Gusztáv József, Ferenczi Sándor, dr. Pélzy-Popovits Uros. A tanácskozást holnap délelőtt 9 órakor folytatják.

— **Harc a halott Milán ellen.** A belgrádi *Samo Upravu* folytatja cikkeit *Milán* király ellen; azt állítja, hogy *Milán és Sándor* király tulajdonképpen nem is voltak tagjai az *Obrenovic*-családnak. Milán király anyjának a román *Raznovanul* való szerelmi viszonyából származott és Párisban *Raznovan* Emil név alatt járt az iskolába is, migsem 1868-ban *Blaznovicz* mint *Obrenovic* Milánt Belgrádba vitte.

— **A címzetes rendőrségfoglalmozók kérelme.** A címzetes rendőrségfoglalmozók jogvézettségük dacára irónki fizetést élveznek. Folyamodtak tehát a belügyminiszterhez, hogy ezt a méltatlan állapotot szüntesse meg. Azt kérték, hogy a XI. fizetési osztályból a X. fizetési osztályba léptessék elő őket. Kérelmüket megokolták azzal a nehézzel és felelősséggel járó szolgálattal, amelyet a rendőrség kötelességében teljesítenek, továbbá azzal, hogy igen sok esetben teljes jogi tudásukat igénylő bírói funkciókat végeznek. Kérelmükre ma érkezett le a belügyminiszter döntése, amelyben a címzetes rendőrségfoglalmozókat elutasítja a kérelmükkel. Határozattal azzal okolja a miniszter, hogy ha a X. fizetési osztályba léptetné elő a címzetes segédfoglalmozókat, ezzel tulajdonképpen 37 új, valóságos segédfoglalmozói állás rendszeresítenének, amire pedig megfelelő költségvetési alap nincs, sőt a minisztertanács határozat értelmében kilitásba sem helyezhető. Az államkincstárnak először a fizetésrendezés által okozott óriási tekertöbbletet kell megemésztenie, mielőtt a meglévő beosztási viszonyoknak még annyira indokolt javításába is belemehetne.

— **Földrendés.** Kopenhágai és krisztianiai táviratok szerint ma délelőtt Norvégország és Dánia több vidékén földrendést észleltek. Dél-előtt fél 11 óra felé Krisztianióban is voltak földlökések. Néhány kérmény bedől, egy pár pedig úgy megromlott, hogy le kellett dönteni. A Krisztianiafjork mellett lévő községekben, valamint Avendalból, Krisztianszhungból és Elverunból is jelentenek földrendést. *Malmö*-ből is érkeztek ilyen hírek.

— **Opera.** Offenbach romantikus operájában, a *Hoffmann* mesében lépett föl vasárnap *Arányi* Dezső. Hoffmann szerepében több a lírai látásgy, mint a drámai erő. Ebben a szerepben a tenorista hatóságos, bravúros számokat énekel, de feladatai nem nehezek, nem megterheltek, mert állandóan a könnyebb kaliberű opera comique keretében mozognak. *Arányinak* ez a szerep jól áll. Szép, meleg hangja éppen úgy diadalmasodik benne, mint ügyes és tetszetős játéka, mely mindig többsé és többsé hágy el a hajdani modorosságából. A vasárnapi Hoffmann-előadás szereplői közül *Dalmoky* Viktor emelkedett ki brilliánsan megjátszott hármass szerepével. Ez a fiatal baritonista minden szerepét magasabb színvonalra emeli énekének és alakításának a művészi finomságaival.

— **Színész-növendékek.** Az Országos Színészakadémia jövő tavasszal átköltözik az Uránia épületébe és nyilvános előadásait, matinéit, vizsgálatait azontul az ottani színpadon tartja meg. Addig az időpontig még a Várszínházban mutatja be magát a fiatal színész-nemzedékre kíváncsi publikumnak. Vasárnap is volt ilyen debut a Várszínház színpadán, — az első nyilvános gyakorlat az idén. *A Dolovai* nábobot adták és *Csil-lag* Teréz vezette a tanítványokat, — olyan tanár, akinek a kedvességénél csak az okossága nagyobb; aki nemcsak maga tud kitünően játszani, hanem másokat is megtanít az eleven, hatóságos játék művészetére. Növendékei közül elsősorban *Aczél* Honát, *Szabados* Paolát, *Jannovic* Pált, *Madarász* Mártont és *Kertész* Mihályt emeljük ki dicsőretekkel *Jób* Vilma, *Szentirmayné*, *Tarján*, *Biliczky* kadét és *Merlin* báró szerepében, de a többiek is úgy játszottak, hogy a vasárnapi előadásba riktó, toladó, oda nem illő hang egyáltalán nem vegyült.

SPORT

— **Bécsi lövészversenyek.** Az esztendő utolsó 100.000 koronás díja, az Ausztriai-díj, tegnap került eldöntésre a Freudenauban. A versenyt gróf Festetich Tasslói kétvétes veretlen kancája, *Patience* nyerte meg nagy stílusban kortárs Horkay és a hároméves *Bon marché* ellen. Részt vett e futásban a németek legjobb kétvétese *Slaby* is, de egy pillanatra sem játszva komolyabb szerepet, a helyzetlenek között végezte futását. *Patience* győzelme az aranyérga dressznek jutott utóbbi klasszikus babért, mely a nagyszámban megjelent magyarok között nagy lelkesedést keltett. A nap másik nagy futása a Nagy Őszi Bécsi Akadályverseny volt, melyet a Nagy alagi akadályverseny győztese *Tromf* nyert meg a két *Mautner*-l ellen. A versenyek részletes eredménye a következő:

I. *Kétvétesek eladályversenye.* Díj 2000 korona. Távoiság 900 méter. Gróf Sigray A. *Dulcassa* (Lewis) első. Mr Wheel Senki többsé-je (Martinkovics) második, Egyedi L. Pergolaja (Rothfuss) harmadik. Azután: Boite a surprise, Laretta, Defassa, Fairy, Liza Blitz. Totalizátor: 10: 18. Helyrefogadások: I. 50: 59. II. 50: 65. III. 50: 95.

II. *Lainzi-díj* Díj 4000 korona. Távoiság 1600 méter. Báró Herczeg M. *Marcusja* (Cleminson) első, Dreher A. Vaduzja (Tara) második, Blaskovich E. Gondosja (Bonta) harmadik. Azután: Mixi, Vadór. Totalizátor: 10: 22. Helyrefogadások: I. 50: 72. II. 50: 175.

III. *Ausztriai-díj.* Díj 100.000 korona. Távoiság 1300 méter. Gróf Festetich T. *Patienceja* (Huxtable) első, Capt Z. Horkayja (Bonta) második, báró Springer Bon marchéja (Lewis) harmadik. Azután Macdonald, Tepp, Slaby, Totalizátor: 10: 16. Helyrefogadások: I. 50: 62. II. 50: 180.

IV. *Handicap.* Díj 2000 korona. Távoiság 1100 méter. Báró Herczeg M. *Columbiaja* (Huxtable) első, Blaskovich E. Charmanteja (Lewis) második, báró Springer G. Per beneje (Walkington) harmadik. Azután Corfu, Rabulist, Reclame, Salute, Harcos, Sunsthar, Biri, Sara-

toga, Techl-Mechtl, Curieuse. Totalizátor: 10: 151. Helyrefogadások: I. 50: 281. II. 50: 236. III. 50: 270.

V. *Nagy bécsi ősi akadályverseny.* Díj 10.000 korona. Távoiság 6400 méter. Mravik P. *Tromfja* (Csompora) első, Mautner V. Acunit (Slinn) második, Mautner V. Socius (Rosack) harmadik. Totalizateur: 10: 36.

VI. *Kétvétesek handiaupja.* Díj 2000 korona. Távoiság 1000 méter. Báró Herczeg M. *Juno* (Cleminson) első, Dreher A. Tigrá (Baines) második, Capt. George Vitellius (Holmes) harmadik, azután Rizi-Bizi, Kakas, Seducteur, Dorn, Visegrád, Róna, Isar, Coma Berenice, Immortelle. Totalizátor: 10: 60. Helyrefogadások: I. 50: 114. II. 50: 175. III. 50: 165.

VII. *Eladályverseny.* Díj 2000 korona. Távoiság 1200 méter. Gróf Batthyány E. *Rendtelene* (Krousil) első, Egyedi L. Master Jackja (Lewis) második, Wachsmann A. Fruskája (Martinkovics) harmadik, azután Confrater, Fertő, Lagosta. Totalizátor: 10: 28. Helyrefogadások: I. 50: 68. II. 50: 66.

IRODALOM

— **A Berzsenyi-társulat diszülése.** Kaposvárról írják nekünk, hogy a *Berzsenyi Irodalmi Társulat* ma tartotta meg ott első diszülését. A város ez alkalomból lobogódsít öltött és küldöttséggel fogadták a vasuti állomásnál *Rákosi* Jenőt, a társaság disztagját. Az ülést megelőzőleg *Német* István polgármester üdvözölte *Rákosit*. *Roboz* István kir. tanácsos, a társaság elnöke lelkes szavakkal csatlakozott *Német* polgármester üdvözléséhez és megnyitónak jelentette ki az ülést. Általános figyelem mellett mondotta el azután székfoglalóját *Rákosi* Jenő. Legelőbben az Arany János Társaság meleg testvéri üdvözlését tolnácsolta, majd reminiscenciákat ébresztett fel abból a korból, amelyben őt a kegyetlen sors oda kényyszerítette e megye területére. Nagy hatást keltett beszéde után *Szalay* Fruzina néhány sikerült költeményét olvasta fel, *Eudrey* Ákos Berzsenyiről irt nagyszabású értekezésének néhány részletét mutatta be. *Kolback* Bertalan titkár felolvasta Berzeviczy miniszter üdvözlő táviratát, mire még több lelkes beszéd hangzott el. Délután 1 órakor diszebéd volt *Rákosi* Jenő tiszteletére.

— **A Filozófiai Társaság** ma délelőtt a Tudományos Akadémia heti üléséremben tartotta meg az évi közgyűlést *Bokor* József elnök vezetésével. Az elnök nagyszabású előadással nyitotta meg a közgyűlést. „Hit és tudás” címmel *Jókainak* „Világteremtés” című négy tárcáikkából indult ki az előadás, amelyben keresi a religió és a filozófia kibékítésének útját. A tetszéssel fogadott megnyitó után *Vida* Sándor fumei tanár ismertette *Bocci* Balduinnek egy érdekes fiziológiai-esztetikai leírását. A titkár és a számvizsgálók jelentéseinek tudomásulvétele után a közgyűlés elnöknek egyhangulag újra *Emmer* Kornélt választotta meg.

TÁVIRATOK

Barcelona, október 23. Itt felrobbant egy dinamitbomba és sok házat rongált meg. A tetsést nem ismerik. A rendőrség letartóztatta a társadalom-tudományi társulat portását, Jaime Parant. Ez intézetben anarkista előadásokat tartottak.

A krétai sziget jövője.

Kopenhága, október 23. *György* görög herceg, a krétai főbíztos a következőképpen nyilatkozott a kopenhágai tartózkodása alatt egy helyi lap munkatársának:

Ami a krétai kérdés megoldását illeti, nem kételkednek sem a krétaiak, valamint magam sem abban, hogy Kréta az anyaországgal, Görögországgal egyesítendő és egyesítettet fog. De lehet, hogy a hatalmak más eredményre jutnak, mikor is az a kérdés áll elő, hogy a krétai lakosság az illető ajánlatot elfogadja-e avagy elveti. De nézetem szerint Krétának Görögországgal való egyesítése az egyedül helyes, igazságos és legjobb mód a nyugodt és rendezett viszonyok helyreállítására.

REGÉNY

TITKOS HÁZASSÁG.

Irta: Mrs. EVANS WILSON.

(27)

Regina felállott, két szemében különös tűz szikrázott.

— Egész New-York nem elég gazdag arra, hogy a kutyámat megfizesse.

— Ezer ördög! Ezt az állatot meg kell ismernem. Szabad tudnom, hogy jutottál hozzá?

— Ön adta nekem Cézárt.

— Én?

— Igen, ön küldte nekem Mr. Lindsayval.

— Ilyen ostobaságot követtem volna el? És még is köszönted nekem ezt az ajándékot?

— Hargrove doktort kértem meg rá.

— Egészen idáig nem volt érdemes arra ez a kutya, hogy néhány sorban megköszönj s most New-York minden kincsével sem lehet megvásárolni?

Hideg hangja megzavarta Reginát.

— Hát nem adod el nekem a kutyát?

— Nem, Mr. Palma.

— Mert szeretted?

— Mert jobban szeretem, semmint azt szíval ki tudnám fejezni.

— És megtennél-e nekem egy szívességet?

— Szívesen, ha megtehetem.

— Évekkel ezelőtt nekem adtam ezt a kutyát, nem is álmodva arról, hogy valamikor viszálykodást fog előidézni házitűzhelyemnél. Gyönggségem nem engedi, hogy ajándékot eladj, nos hát a nagylelkűségére számítok és arra kérek, ajándékozd vissza nekem Cézárt.

— Ó, Mr. Palma — felelte a leánya ijedten. — Ne kívánja ezt tőlem. Mindent odaadok önnek, csak Cézárt nem adom.

— Oktalan gyermek, mi egyebet adhatnál te nekem? Talán magadat?

Mosolygott és vonásainak szelidebb kifejezése sajtóságon kedvesre tette az arcát.

— Szívesebben adnád ide magadat, mint azt a kutyát?

— Az anyám vagyok, de a kutya az enyém és én nem akarok tőle elválni. Tarthat makacsnak, Mr. Palma, talán igaza is van, de nagyon magányosnak érzem magamat s Cézár nekem mindennemű vigasztaljon. Azt azonban tudom, hogy milyen illetlen volt idetolakodni Cézárral, azért hát elmegyek inkább.

— Hová?

Otfried Palma felállott és ott állott Regina mellett. A leánya arcán a nyugodt fájdalomnak ugyanaz a kifejezése jelent meg, amelyet már akkor észrevett rajta, amikor a tört lilomokkal kezében a klastromban előtte állott. Könnyek ragyogtak nagy szemében.

— Nem tudom, hogy hová megyek — felelte. — Mit talál én majd helyesnek, amíg anyám magához vesz?

— Először is nem kíván még az anyád.

Ezek a szavak sebeztek a leánykát, Mr. Palma rögtön észrevette.

— Vagyis, jelenleg jobbnak látja, hogy itt légy. A te jövődö boldogságodra ezt alkalmasabbnak tartja és anyád számára ez a mérvadó. Értesz engem, ugye?

— Nem értem, miért jobb az a gyermeke nézve, hogy az anyjától elváltan éljen és idegeneknek a terhére legyen? De hát amit anyám tesz, annak jónak kell lennie.

— Komolyan hiszed azt, hogy terhemre vagy?

— Hiszen, hogy az anyám kedvéért ön szívesen megtesz értem mindent, ezért én szívből hálás vagyok, de nem okozhatok kellemtelenségeket az ön családjában. Nem helyezhet el ön engem valahol teljes ellátásra? Mrs. Lindsaynak van itt egy kedves barátnője, egy orvosnak az özvegye, ő talán ellátallna engem.

Otfried Palma megfogta a leánya reszkét kezét.

— Légy türelmes, gyermekem, minden jóra fordul. Amíg nekem házám van s anyád kívánja,

nálam maradsz. Teljesen megbízok bennem, igyekezzél te is bizalommal lenni irányomban, ha néha-néha talán ridegnek és igazatlannak látszom is. Cézárt legközelebb elviszem majd az irodámba. Majd jól ellátják, gyakran meglátogatod, ahányszor csak akarod és sétálsz vele a parkba.

— Ó, Mr. Palma, engedjen engem vissza a klastromba.

— Soha!

Hangja kemény volt, tekintete szigorú.

— Itt soha sem érzem majd magamat boldognak.

— Majd elváltik.

— Mr. Palma nem kívánja, hogy itt maradjak.

— Ennek a háznak én vagyok az ura és én szívesen látlak.

Regina arcán a reménytelen megadás kifejezése jelent meg. Kétszer is ki akarta szabadítani a kezét, de az erős fehér ujjak szorosan fogták.

— Okos leszel-e?

A leánya sóhajtott.

— Hiszen nem tudok magamon segíteni — mondotta halk, csaknem dacos hangon.

— Nyugodjál hát bele sorsodba s tanulj meg, hogy a küzdelem nyomán nyugalom terem.

A leánya a fejét rázta.

— Regina.

A kék szeme felmézett.

— Érezd magad boldognak házamban.

— Köszönöm, Mr. Palma.

— Ne légy olyan csipős, gyámoddal szemben ez tiszteltetés.

Regina elszápadt s a régi ellenszenv e férfi iránt tisztán mutatkozni megint az arcában.

— Legyünk jébarátok, légy türelmes, légy jókedvű.

— Türelmes akarok lenni, de nem itt, ó nem, nem itt. Ó, bár én is meghaltam volna Hargrove doktossal azon a csöndes éjszakán, amikor örökre elaludt, miközben én énekeltem.

Egyre-másra fakadnak a könnyek hosszú szempillái alól és gyöngyöznek le orcáin.

— Hogyan halt meg Hargrove doktor?

— Ó, ne faggasson most erről, minden gyászom visszatérne újra.

Az ügyvéd összeráncolta a szemöldökét.

— Ki volt neked kedvesebb, Hargrove doktor vagy Mrs. Lindsay? — kérdezte mosolygva.

— Nem tudom, mind a ketten olyan nemeslelkűek, olyan jók, szerető szívűek voltak, mind a kettőjüket nagyon szerettem. Kérem, Mr. Palma bocsássa el a kezemet, fájdalmat okoz nekem.

— Bocsáss meg, elfelejtettem, hogy még tartom.

Elbocsátotta a finom gyermekujjakat, amelyekben látható volt még pecsétgyűrűjének a nyoma.

— Jó isten, igazán nem akartam neked fájdalmat okozni, de hát te olyan finom, terekeny kis jószág vagy... S most még egyet, mielőtt ágyba bocsátlak. Olga jó leány s mindent meg fog neked tenni, hogy otthonosan érezd magadat. Mrs. Palma iránt légy előzékeny, nem fogja elfelejteni neked. Ez a szoba itt kizárólag az én rendelkezésemre áll, itt mindig szívesen látlak. Holnap megbeszéljük majd tanulmányaidat. Külön reggelizem, korábban, mint a többiek, ha tehát nem tudod megbízni azt az áldozatot, hogy korán kelj, hogy velem légy a reggelinél, ne csudálkozzál majd, ha az ebédnél látsz csak engem, amely rendszeren hat órákor szokott megenni. És most jó éjszakát, gyermekem, ne álmodj rólam azt, hogy én vagyok a kékszakállu herceg, hanem aludjál jól.

— Jó éjszakát, Mr. Palma.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

— Mrs. Orme, ön tulerölteti magát és megfélekedzik az orvos figyelmeztetéséről.

— Nem vagyok fáradt s a langyos, tiszta levegő és a napfény sokkal inkább a javamra lesz, mint bármilyen orvosság. Gondolja csak meg, Mrs. Waul, hogy két hónapig voltam elzárva. A szabad levegő olyan üdítő.

— El sem képzelheti, hogy milyen sápadt.

— Igazán! Hát elég sokáig szenvedtem. Ű-

jön ide, Mrs. Waul, kívánom, majd tovább megyek.

Nagyon lesoványodva s átlátszóan sápadt arcával még nagyobbak látszik, mint akkor, amikor olyan viharos tetszésre ragadta el a blazirt párisiakat. Arca elvesztette szimmetrikusan ovális formáját, szeme körül sötét gyűrűk támadtak és betegesen szomorúvá teszik tekintetét. Még ajka is mintha elvesztette volna klasszikus körvonalaikat, keze pedig, amely a csipke-shawl a mellén összefogja, átlátszó, fehér és vékony.

(Folytatása következik.)

KÜLÖNFÉLÉK

A párisi divat.

Évszázadok óta észlelhető jelenség az, hogy a női divatot kizárólag a francia izlés, illetve Páris határozta meg. Az ellene való tiltakozás gyakran feléled az önálló kultúrával bíró nemzetek körében, de csakhamar elnyomja azt a hagyományvá vált ellenáramlat. És minden, még oly erősen kifejtett sovinizmusa mellett kivétel nélkül mindenkinek el kell ismernie, hogy a párisi divat feltétlenül a legszebb, a legművészebb valamennyi között.

Ez az oka, amiért a francia izlés oly szuveren hatalommal uralja a női öltözéket. Megtörve faji és nemzeti hajlandóságokat, mint a civilizáció fokmérője szerepel. Bejárhatjuk az egész földet, de a női divatot — lényegében — mindenütt egyenlőnek fogjuk találni. A tulajdon szöritek, kalapok, kabát- és ruhaformák mindeütt, ahol európaiasan öltözött nő található. E jelenség előtt ámulva állunk meg az utazás noviciái, viszont a megszokás közönyével konstatalja a gyakorlott globetrotter.

A párisi divat mindenütt ott van, csak az alkalmazása különbözik. Apróságokban nyilvánul meg ez a különbség és mégis oly szembeeszkő. És ezek az apróságok teszik egyszerűsáig a faji izlés szempontjából jellemzővé a nők öltözékét. A francia nő raffiniált keese, az angol nő komolysága s öntudata, az olasz asszony festői hajlamai és a német nőknek a női ridegséggel határos jellege nyer kifejezést. Ezek az apróságok elborítják, kiszinezik az egészet, de közülök mégis a maga teljességében kiemelkedik az irányadó alapgondolat.

Valóban sok panasz hangzik Páris divathölgyei körében, hogy minden új divat hamvát oly mohó kézzel kapkodják szerte az idegen nemzetek. A nagy külföldi áruházak képviselői minden idényváltozáskor elzáródnak a francia fővárosba és megszerzik mindazt, amit az ottani divatművészek — mint egy idény tartamán belül mértékadó — megteremtettek. Így aztán Amerika, Ausztrália, London, Pétervár és Berlin, Budapest szépe olykor még előbb ismerik meg Páris legújabb divatját, mint maguk a párisi nők. Ez a panasz — tekintve az utóbbiak hiúságát — mindenképpen indokolt. De ha az onfelüli tekintetbe vesszük, hogy a francia nő egy szinte láthatatlan semmivel, olykor egy csokorral, egy fodorról mennyivel szebb tudja varázsolni öltözékét minden más nemzet asszonyánál, akkor nem találjuk oly súlyosnak ezt a divat-indiákrációt. Melleleg pedig megemlítjük azt is, hogy Franciaország egész ipara és kereskedelme éppen a divaton és a divateikkel külföldi exportján alapszik.

Az utóbbi esztendő folyamán sűrűn észleltük azt az igyekvést, hogy felelevenítsék a múlt korzakok divatját. Valami érthető büszkeség, a fényes multra való fájdalmas emlékezés nyilvánul meg ebben és teszi mindenki előtt rokonszenvesé ezt az igyekvést. Dícsőség, lángelméjű uralkodók szerelmes lányainak korszakalkotó szereplésükről híres fejedelmök alakja elovenedik meg egy-egy kabát- vagy kalapformában. A maunokok üvegszekrényeiből kilépnek a rég elporladt szép asszonyok öltözékai és a jelen modern leányát a mult finom, olykor bódító parfümje lengi körül. És ki tudja, egyik-másik talán épp oly föltétlen hatalommal uralja környezetét, mint a trón magasságán tündöklött elődje egykoron!

A maiakhoz hasonló, dusan fodrozott, lágyan leomló ruhákat például 1830-ban viseltek először. Roger asszony, *Mária Antonia* királynő híres szobónője — aki *Eugénia* császárné első tolettéjét készítette — volt a feltalálója a ma oly sok követőre talált ruháknak. Az ő ujjai alatt termett

az a rengeteg sok bodor, paszomány és fodordisz. A szövetség azt a pazarlást, az egymásra boruló, dupla alakokat ő kedeményezte; valamint a nagy gallérokat és a vállnál szabott derekakat is. Viszont a hosszú kabátok egész határozottan a XV. Lajos korabeli izlést vallják. Olyan hozsanzan készülnek, hogy lebonylik szárnya leír egészen az alj fodráig és feltétlenül tórdan alul végződik. A vállat rövid, kerek gallér takarja, amely olykor könyökig leír. Némelyik egészen bársonybol szabott, amelyet stilszerűen himzésekkel végtől-végig telelőtenek. Stilszerűek a rajtuk levő gombok is, amelyek valóságilag antik benyomást keltenek, oly művészi kivitelben készülnek. Ezek a hozsanz lebonyes kabátok annyiból célzások, mert így idény végén lehetővé teszik a már gyűrődött nyári ruhák, illetve aljak végleges elhordását. Egészen csak alsó szegélyük látszik és a felső rész kissé elnyúlt volta e szerint leplezve lesz. De győzedelmes megállnak a XV. Lajos korabeli kabátok az új idényben, a tél folyamán is.

A kalapok viszont inkább a Directoire-korból erednek. Merészek, széles karimával, magas fejjel és olykor szinte tulzolt díszszel. Az eddigi bemutatott példányokat látva, azt kell hánunk, hogy az egyszerűség kedvelőiről ez alkalommal teljesen megelégedeztet a divat. Keresve is alig találunk egyszerű francia kalapot. Pedig a díszes kalap viseléséhez határozottan hajlandóság kell, míg az alkalom olykor egyszerűen megköveteli az egyszerű fejdíszet. Azért annak kedvelői a distingvált, komoly nők reménytel néznek a kalapviselésébe elő és elvárják — ha nem a párisi, hát az angol divattól — hogy az ő igényeikhez mért alkotásokkal is lássa el a divatpiacot. Mert tollas kalapban, libendő szallagcsikkokkal komoly nő nem járhat a kötelessége, munkája vagy reggeli bevásárlásai után. Ezzel az izléstelenséggel már sok járatalnó zudította magára az izléstelenség vádját.

Viszont rendkívül elegáns az ideai kalapok stilszerű, nagy toalettház, ha 'kocsin járó, elegáns asszony teszi delutáni látogatásait, látogatja a vernissage-okat vagy bársonyfüggönyös páholy háttérben mutatja be szépségét. Ekkor ennek teljesen megfelelő keretűl bizonyul a bársonyvirágos, széles peremű Directoire-kalap. Sőt egyeseknek meglepően illik. De — mint a divatban egyáltalában — itt is erősen fennáll az éles distingválás szüksége.

s. b.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12

Kiadóhivatal 54—39

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Hivatalnok. A legutóbbi adatok szerint van: kuriai tanácselnök 8, koronagyűző 1, ítéltáblai elnök 11, kuriai bíró 69, királyi táblai tanácselnök 22, főügyész és koronagyűző-helyettes 16, királyi táblai bíró 223, főügyész-helyettes 15, törvényszéki elnök 63, táblabíró ranggal felruházott törvényszéki bíró, járásbíró és ügyész 126, albíró és alügyész 1189, kuriai elnöki titkár 4, táblai elnöki titkár 8, kuriai tanácsjegyző 4, törvényszéki jegyző 147, aljegyző 754, telekkönyvvezető 130, segédtelekkönyvvezető 316, segédhivatali főigazgató 2, segédhivatali igazgató 18, törvényszéki íróigazgató 68, írodatiszt 357, segédíró 2031, leartóztatási intézeti igazgató 9, fogházgondnok és fogházfelügyelő 66. — **Katona.** Szimpatikus törekvés jelei, de még nem érik el a közlés mértékét. — **Különös.** Ha a két család különben olyan viszonyban van egymással, hogy a meghívás természetessé lett volna, akkor az, hogy ön kapott meghívót, családja pedig nem, határozott tapintatlanság, amit ön méltán viszonzhat a meghívás ignorálásával. — **U. J. Siklós.** A vámvizsgáló tisztviselő gimnáziumi, real- vagy felső kereskedelmi iskolai érettségi bizonyítvány, hadapródiskola vagy a Ludovika Akadémia elvégzése szükséges. Háromhónapi díjtalan vámgyakorlatok után letehető a vámgyakorlati vizsga, mire kinevezés valóságos gyakorlatnoknak. Egy év múlva letehető az elsőfokú vámvizsgálat. Ezután kinevezés vámtisztnek. A további emelkedés feltétele a magasabb fokú vámvizsgálat, amely két évi gyakorlati vámvizsgáló működés után tehető le. A magasabb fokú vámvizsgálat lehet az illető fővámvizsgálónál: főtiszt, főellenőr, fővámszedő, raktárgondnok, pénzkezelő, főpénzkezelő és fővámtárnok. A felvétel iránt

való kérvény valamelyik vámvizsgálóhoz (Brassó, Budapest, Fiume, Orsova, Zágráb) adandó be. — **V. S. Nagykanisza.** Az orvosi zsebnaptár 1905 re készült évfolyamában dr. Weyner Emil, a közéleti specialitása tüzetesen ismerteti az archaikus eltávolításának orvosi módjait. Az eltávolítás a szörök színe, vastagsága és szaporodási tendenciája szerint különbözőképp történik. Az eltávolítás közelebbi részleteire nézve tüzetes fölvilágosítást kapható a cikk szerzőjénél (Bpest, V., Fűrőd-utca 8. sz.) — **V. O.** A postatiszt fizetése 2000—2600 korona, a postafőtiszté 2600—3200 korona. A fizetésrendezés előtt a postatiszt fizetés nem 2000, hanem 1600 koronánál kezdődött. — **Egy régi előfizető.** Ha szükséges érzi annak, hogy ezt a semmiképp sem normális állapotot megváltoztassa, adja be a válókeresetet, amelynek tökéletesen elég alapja van a jelzett okban. — **S. Budapest.** Legjobb a tett intézkedések eredményét bevért. A cikk tisztára stilszerű szempontból nem közölhető. — **G. A. T. Erre nem ad jogot. — Előfizető helyben.** 1. Múltóság és kegyelmes. 2. Nagyságos és méltóságos. — **316.987 számú előfizető.** Az ötödik és hatodik gimnáziumból kell különbözőt vizsgát tennie. A különbözőt vizsga anyagát az illető intézet igazgatósága jelöli meg a jelentkezőknek. — **M. D. Poszony.** Késztelennél visszaszámított ezek, de semmiképp sem orvoslás az a nyilatkozat, amit ön a névtelenség palástja alatt közléte óhajt tenni. Ilyenkor a békés és higgadt kapacitás ér a legelőbbet. — **K. I. A. R. 1.** Attól függ, milyen hivatalban óhajt ilyen állást betölteni. 2. Telekkönyvi vizsgára azok jelentkezhetnek, akik négy gimnáziumi, real- vagy polgári iskolai osztályt végeztek, valamint telekkönyvi hatóságnál legalább egyévi gyakorlatot voltak és a telekkönyvi vázrajzolásban jártasságot szereztek. A vizsgálatokat a királyi táblánál tartják. Kiterjed a vizsgálat a helyszínelési utasításokra, a telekkönyvi rendelvényre, a vele összefüggő törvényekre és rendeletekre és a telekkönyvi ügyvitelre. A vizsgálat, amely díjtalan, a szükséges gyakorlat valamely telekkönyvi hivatalnál szerezhető meg díjnoki, irnoki minőségben. A segédtelekkönyvvezető évi fizetése a lakáspénzen kívül 1000—1400 korona, a telekkönyvvezető 1600—2600 korona. — **D. L. Abony.** József-körút 9. szám alatt van az illető szerkesztőség és kiadóhivatal, ahonnan megkaphatja a kért számokat. — **S. S. Szó sincs róla,** a hatóság csak azokat a kedvezményeket sorolja föl, amelyek a Fiuméből való utazással járnak. — **R. I. Mezőnyárd.** Levegyszerűbb, ha az előjáróság és a főnökség előtt bebizonyítja, hogy a kérdéses időben másutt volt. Egyebekben illetékeségi vagy más formai kifogás az előadottak szerint nem emelhető. — **B. I. Nagyszében.** A miniszterelnök esztőtörték delután 4—5-ig fogad a belügyminisztériumban (I. Országház-utca). A kérvényt személyesen is átnyújthatja. — **B. I. Budapest.** Telkes Simon miniszteri számtanácsos (I. Attila-utca 85. szám) készséggel előmozdítja névmagyarosítási ügyét. — **Lukács Tussa.** 1. A vasuti tanfolyamra legújabbán csak egyévi előzetes gyakorlatokoskodás után vesznek föl növendékeket. Azonban erre az egyévi gyakorlatra jelentkezők száma is messze túlhaladja a főlvehető létszámot. 2. Hat polgári iskolai végzettség nem jár önkéntességi joggal. 3. A hirdetési rovatba tartozik. — **Katona 22.** Ha az önkéntesi évet leszolgálta és a tiszt vizsgát letette, az ezredparancsnokság véleményezése alapján folyamodhatik aktiváláshoz a hadügyminiszterhez. Az aktiválást, ha a kérvényt kedvezően intézik el, egy félre próbaszolgálat előzi meg. — **Technikus.** Nem emlékszünk a kérdésre, ami a kérdések tömegének napról-napra való tekintélyes gyarapódása mellett természetessé. Ami a lap expedícióját illeti, csak tévedésről lehet szó. — **Sz. Gy. Droguéria** vagy gyógyszerár dolga. — **Tanító.** Tanító oklevéllel csak úgy tehet gimnáziumi érettségi vizsgát, ha előbb a gimnázium négy felső osztályából leteszi a különbözőt vizsgát, aztán a nyolcadik gimnáziumból a rendes osztályvizsgát. A vizsgára való engedélyért az illető intézet igazgatósága utján a közoktatási miniszterhez kell folyamodnia. — **H. P.** A közkezen forgó anthológiákban, többek között a Magyar Költészet Kincsesházában és a Költők Albumában is megvan. — **Hü előfizető.** Zsidó. — **Vasut.** Nem emlékezhetünk kérdéseire. — **320040. számú előfizető.** Még a kezdet legelejen van. — **Szalóc.** Italmérséi engedély nélkül nem szabad. — **G. F. Semmi jelentősége nincs. — H. B.** A bécsi rendőrség bejelentőhivatala révén tudhatja meg. — **W. B.** A hozzájárulás elől nem térhet ki. Sorsjegyeiről legközelebb. — **G. Zs.** A pénzügyminisztérium körébe vág. A pénzügyminiszter hertenként esztőtörték delután 4—5-ig fogad. — **Győző.** A kérdézet nemet szót h-val írják. — **Féltő.** Januárban új félre kezdődik. — **B. M. Hótszeg.** Igényt tarthat rá. — **Régi előfizető.** Még nem perfect dolog. — **Diák.** Az, akiről szó van, ügyvéd, de van egy ilyen nevű orvos is. — **M. A.** 1. M. kir. állami gyermeknehely: Budapest IX., Túzló-utca 7—9. szám. 2. Horvát-Szlavonország az autonóm alkotmányból folyó törvényhozási jogát országgyűléssel gyakorolja. 3. Budapesti

egyetemi orvosprofesszor. — **M. H. Bőripar:** Erzsébet-körút 1. szám; Bőripari Szele: Sziv-utca 50. szám. — **Egy hü előfizető.** A budapesti állami felsőpariskola igazgatósága (VIII. Népsház-utca 8. szám) utbaigazítja. — **Érdeklődő. Dombovár.** Ez idő szerint, körülbelül 760.000 kilométernyi távolságot tesznek ki a világ összes vasuti vonalai. Ennek legnagyobb részét, csaknem felét, Amerika vasutai adják. A vasút statisztikája a következő: Anglia 35.530 kilométer, Németország 53.919 kilométer, Franciaország 49.431 kilométer, Ausztria 19.562 kilométer, Magyarország 17.345 kilométer, Oroszország 58.970 kilométer, Olaszország 16.034 kilométer, Spanyolország 13.516 kilométer, Svédország 12.211 kilométer, Norvégország 2.057 kilométer, Belgium 4.581 kilométer, Svájc 4.159 kilométer, Egyesült-Államok 325.777 kilométer. Ezek a főbb vonalhalozatok, amelyek mellé azonban még sok kilométer vasuti snt kell számílnunk a tengerentúli többi tájain. — **Foxtos.** 1. A pénzügyigazgatósághoz folyamodók meglévő iparengedélye igazolásához 2. Ezt esztől-esztől döntik el. 3. Az elsőfokú iparhatóság-nál (közégekben: szolgabíró; rendezett tanács-városokban: várositanács; törvényhatósági joggal fölrüházott városokban: rendőrkapitány; a fővárosokban: kerületi előjáróság) jelenthető. — **Protekció.** Budapest V. Honvéd-utca 1. szám alatt lakik. — **Bélyeggyűjtő.** „A bélyeggyűjtő” című lap: Budapest Főherceg Sándor-utca 30. szám. — **K. Szükségtelen** a mely gyűz. Elég ilyen esetben, ha néhány hétig fekete ruhát visel. — **Árad.** Damjanich-utca 5. szám alatt lakik. Nagyméltóságú. — **Sz. T. Delta.** A pénzügyigazgatósághoz fölvesszék ép, nőtlen, magyarul írni, olvasni és számolni tudó magyar állampolgárokat, akik tizenhetedik életévüket már betöltötték és még nem lépték túl a nyolcvetet. Ezeket a körülményeket igazolja kérvényében. — **Cz. P.** A kereskedelmi miniszter 1903. évi 28.559. számú rendelete értelmében a vasárnapi munkaszünet érvényre bucsukon csak az úgynevezett bucsucikkok, (imákonnyel-, olvasók, viaszgyertyák stb.) árusítására nézve szűnik meg. — **Egy olvasó. Siklós.** Gyógyszerárban kaphat bő választékban. — **S.** Az etikett szerint kötelező. — **Munkaadó.** A gyárakban, kereskedelmi és iparüzletekben és vállalatokban alkalmazott szegedek és segédmunkások, ha 80 koránál több havidíjat nem huznak vagy ha darab-száma dolgoznak, elsőosztályú kereseti adót tartoznak fizetni. — **P. M. Bepörölhető.** — **G. G. Szalmár.** A kérdézet országgyűlési képviselő nem gróf. Budapest lakik Felsőerdősor-utca 1. szám alatt. — **Zsipp.** Ilython van. — **Hálás előfizető.** Az Andrássy-ut 67. szám alatt lévő Országos Magyar Zenekadémia készséggel küld prospectust.

Magyanak Pécs! Nemetnek Bécs!
Ne küldjük pénzünket külföldre!
Valódi ezüst cigaretta-tárca
díszes monogramm véséssel 8 forintért kapható
Schönwald Imre
ékszergyáros és órásmesternél PÉCS.

Részletre és készpénzfizetésre
BUTOR asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutor-műhelyben.
Glück József VII. ker.,
Wesselő nyi-utca 41.
(a Ke rész-utca sarkán).
Saját szolid készítmények.

FÉRFI és NŐI
nemi betegségek,
főrgyógyosság (impotencia) alapos gyógykezelésre legjobban alkalmas.
Dr. KAJDACS
v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.
Rendel: 9—4-ig, este 7—8-ig.
Budapest, IV., Kigyó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.)
Levél útján is biztos gyógyíser.

legmegbízhatóbb francia gyártmányok.
GUMMI hólyag legf. minőség, 12 dr. kisebb 1 ft 1 ft 50 és 2 ft
GUMMI hólyag legf. minőség, 12 dr. nagyobb 1 ft 20, 2 ft 2 ft 50, 3 ft 5 ft
GUMMI hólyag (Guvvir). Kiváló, deum legkönyörhöz és legbüszkebb 12 dr 5 ft
Capot americana (hóvíz) 12 dr. legf. minőség ... 2.50
Hóhólyag 12 dr. legf. minőség ... 2.50 — 4 ft 5 ft
Hóhólyag 25 dr. a legjobb minőség. Beszedellva 4 ft
Szárazított (hússzó) árja ... 25, 50 kr. és 1 ft
Szárazított, legjobb rugalmú árja ... 2, 5 és 5 ft
Pianna-óv (havi haj ellen) árja ... 2.50 és 3.50
Irigator teljesen felszerelt árja ... 1.50 és 2 ft
Képes árjegyzék kivanatara ingyen és bérmentve.
Székfűzés titoktartás mellett bérmentve.
TROPP MÖR, Bpest, VII/9. Kerepesi-út 84.
Hussár-utca sarkán. Központi pályaudvar közelében.

